

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Kvædinger eller Smaakvad

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kvædinger eller Smaakvad", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1815_251-intro-shoot-idm276.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Thryms Kvide eller Hammervisen

“Thryms Kvide eller Hammervisen” er *Kvædningers* afslutningsdigt. Digtet genfortæller over 100 strofer – hver på 7 verslinjer – myten om Thors brudfærd (*Brymskviða*) fra *Den ældre Edda*. Til disse strofer findes desuden 56 fodnoter. Digtet udvider den oprindelige fortælling med et “Fortaleriim” samt en tildigtning efter eddadigtets slutning. Digtets stil er ironisk, og det formår foruden at gendigte mytekvadet også at forkynde kristendom, samt – ad lettere skjulte veje – at kommentere situationen mellem Norge og Danmark i 1815.

Digtets første syv strofer er en fortale. Her markerer Grundtvig sin tilgang til mytologien. Arbejdet med myten er til “ingen Nytte, / Men kun til *Tidsfordriv*” (strofe 5). Der er ikke længere noget ophøjet over de gamle eddadigte, som blot er “Opspundet” i de “grumme gamle Dage” (strofe 6). Tonen er munter og uhøjtidelig. Han digter til de “Danske, Norske Dreng! / Som end af Kløgt ei sprak” (strofe 1), og som han vil “indbilde / En Snak om Asa-Thor” (strofe 3). I strofe 8-15 præsenteres Thor og Freja samt styrkebæltet, som er beskrevet i *Gylfaginning* (*Den yngre Edda*), og som giver Thor sine kræfter. Selve gendigtningen af *Brymskviðas* fortælling om Thors brudfærd findes fra strofe 16-79, mens strofe 80-100 er Grundtvigs tildigtning.

Som i eddadigtet vågner Thor en morgen og har mistet sin hammer. Løke finder ud af, at tursernes konge Trym har stjålet hammeren og kun vil give den tilbage, hvis han kan få Freja til brud. Freja nægter, og Thor må derfor selv drage til Trym forklædt som Freja i brudetøj og med Løke som sin tjenestepige. Efter komiske scener mellem bruden Thor og brudgommen Trym bliver hammeren bragt frem. Thor får den i hænde og dræber alle jætterne. Grundtvigs gendigtning er meget tæt på originalen. Digtet er dog udvidet, og der går i gennemsnit to Grundtvig-strofer for hver eddastrofe (Lundgreen-Nielsen 1980, s. 646). I gendigtningen findes elementer, som er Grundtvigs egne påfund. Disse elementer tilføjer en ny historie til digtet, men uden at ændre dets grundtræk (Auken 2005, s. 219). Thors styrkebælte, som Grundtvig introducerer i strofe 9, anvendes til at forklare et af eddadigtets dunkelheder – hvordan Thor mister sin hammer. Ifølge Grundtvig har Thor i sin rus forsmået styrkebæltet. Han har mistet sine kræfter, og derfor kan jætterne stjæle hammeren (strofe 18).

Strofe 80-100 fortsætter fortællingen efter eddadigtets slutning og tilføjer endnu et bryllup. Thor har fået hammeren igen. Tilbage i Asgård lægger han hammeren i Frejas skød for derefter at blive viet til hende (strofe 85). I de efterfølgende strofer optræder kristne symboler. Freja og Thor skal “i *Kors*” forenes (strofe 86), og fra asken Yggdrasil spirer et kors (strofe 95). To svaner svømmer i det hellige væld ved Yggdrasils tredje rod (Urds brønd ifølge fodnoten) og forkynder historien gennem deres sang. Ifølge Toldberg er svanerne i Urds brønd Grundtvigs ældste poesisymbol (Toldberg 1950, s. 174). Svanernes sang er eskatologisk. Den rummer en profeti om tidens ophør og Yggdrasils undergang (1950, s. 175). Svanernes sang forkynder også kristne budskaber. De synger om Frejas undfangelse af “Den sidste Gudesøn”, der “rykkes bort fra Jorden / Alt i den sidste Torden, / Og lyner ned igjen” (strofe 97).

Til digtet findes 56 fodnoter, hvoraf flere bidrager til digtets ironiske tone – i samme stil som fodnoterne til “*Idunnas Æbler*” (fra *Idunna* 1810). Fodnoterne er en blanding af filologiske kommentarer, forklaringer med talemåder og ordsprog og længere kommentarer, som udlægger fortællingen i et nyt historisk perspektiv. (Grundtvig spiller desuden på “*glossers*” dobbelte betydning: en forklaring af udtryk; spottende ord, stiklerier.) Allerede i den første fodnote er Grundtvig skælmisk. Her beretter han om forlæggene til digtet: to udgaver af *Den ældre Edda* (Sandvig 1783 og Den Arnamagnæanske Kommission 1787) samt “et Autographon”. Autographonet er angiveligt et håndskrift fra “det Capellanske Bibliothek”, som han har afskrevet på sine “Reiser i Barbariet” (s. 441 f.) – dette på trods af at Grundtvig i 1815 endnu ikke har været udenlands. Lundgreen-Nielsen spørger, om han henviser til “det landlige og kristne Udby?” (1980, s. 646). Autographonet kan antages at være opdigtet af Grundtvig (Auken 2005, s. 226). Det angives som kilde for Grundtvigs tildigtning (strofe 80-100) samt for flere af ordsprogene (se fx s. 452 og 455).

Digtets længste fodnote, som strækker sig fra side 470-472, fremstiller en teori om myten, fremlagt af Grundtvigs ‘mytologiske ven’, der ligeledes må betragtes som en opdigtet størrelse. Ifølge teorien er digtet fra Kalmarunionens tid og en hyldest til Margrete 1. (s. 470 f.). Den lange note skildrer fortællingen om Thor som en allegori over Kalmarunionen og dens deltagere inden unionens dannelse. Sverige fremstilles som den onde (Thrym), der forsøger at stjæle Norge (hammeren). Allegorien over Norge som Thors hammer findes allerede i digtet (strofe 8). Det beskrives, at Thor kun har sin kraft, når han både har styrkebæltet (billede på Danmark, jf. strofe 9) og sin hammer. Når Danmark og Norge står sammen, har Norden sin styrke (Auken 2005, s. 221). Selvom Grundtvig fremstiller de samme billeder i digtet, som teorien også fremlægger, er han tilsyneladende afvisende overfor denne udlægning. Han opsummerer, at

jeg, trods min store Forundring over, at det Alt kan passe saa, ingenlunde kan bifalde Conjecturen [gisningen]. Var jeg derimod ikke bange for at ansees for overtroisk og fordomsfuld, vilde jeg hellere ansee Mythen for en Slags Spaadom, der i Margrethes Dage vel ei fuldelig, men dog mærkelig opfyldtes (s. 472).

Hensigten med allegorien er at kommentere den politiske situation mellem Danmark og Norge 1815 (se Albeck 1955, s. 212 og Auken 2005, s. 227). I 1814 skærper Frederik 6. trykkefrihedsforordningen fra 1799 med et tillæg, som gør det endnu sværere at udtrykke sig kritisk om politiske spørgsmål uden om censuren. Grundtvig anvender det ironiske og distancerende dække til at fremsige en kritik af skilsmissen mellem Norge og Danmark. Dermed kan han kommentere situationen uden direkte at nævne den. Han ønsker et styrket Norden, hvor Danmark og Norge er forenet – som Thor og Freja i digtet.